

Т. Марінетті, а футуристи лише реалізували її, перетворюючи себе на знаряддя політичних маніпуляцій. Це ж стосується й “авангардівців” та “пролетпоетів”. Тому пародії на їхнє віршування, з якого зникла поезія, були закономірними.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біла А. Футуризм. – Київ: Темпора, 2010. – 248 с.
2. Стріха Е. Пародези. Зозендропія. Автоекзекуція. – Нью-Йорк: Слово, 1955. – 268 с.

ВОЛОДИМИР БУЛАЄНКО

Колишній оточенець, фронтовик Володимир Булаєнко (8 серпня 1918 р. – 19 серпня 1944 р.), рушаючи вдруге на війну, лишив два рукописних зошити із проханням передати київським письменникам, якщо він не повернеться живим. Його лірика не мала мілітарної більшовицької риторики, поетичний простір із поруйнованими краєвидами часто поставав крізь призму народної образної системи, в епіцентрі якої перебувала згорьована мати: “Підводь, мати, коня, / Витри сльози – війна навколо”. Кінь символізує не тільки мужність та вірність, а й здатність тварини переносити померлого вершника в інший світ, бути медіатором між життям і смертю: “Якщо вб’ють – кінь приблизить, / Заірже під вікном у тебе”. Мати ціпеніє в молитовному чеканні (“Дрімляє в хаті каганець, / А мати б’є в кутку поклони”), не відаючи, що “орел крилатий / Упився кров’ю її сина”, набуває монументального вигляду на тлі лиховісного пейзажу: “В старенькій кожушині мати / Стоїть одна на роздорожжі, / Біля старого вітряка, / Збирає сльози у рукав”. Поет уже не міг дізнатися, як, за спогадами В. Крачковського – його брата, їхня мати побивалася над загибеллю свого первістка й через призов до війська ще малолітнього молодшого сина: “Ах, війна, війна, що ж ти наробила!..”.

В. Булаєнка бентежили фатальна приреченість України бути жертвою кривавого лихоліття, несправедливі контрасти дійсності, коли “Деся за морями радість, сміх, / А в нас журба, печаль і сльози”. Низка його віршів побудована на протиставленні українських реалій. Хоч би якими всесильними не були атрибути воєнних буднів із перехреченими “мечами гніву” й днем “на буланому коні”, котрий “шоломом небо підпирає”, вони не спроможні знищити села: “Вдягнули білі сорочки, / Підперши голови руками, / Сидять і журяться хатки / Під голубими рушниками”. Яскрава метафора засвідчує, на перший погляд, неадекватну реакцію хліборобського світу на деструктивне доквілля, але насправді утверджує його всупереч найнесприятливішим обставинам. Автор не приховував свого резистансного спротиву (“Руді вітрила підняла, пливе...”). Наскрізний рефрен “Бо поки серце в нас живе, – / Нас не поставиш на коліна” засвідчує переконання нескореного за вдачею українця, свідомого, що “Колись історія назве / Наш час – народженням людини”. Такі твори суголосні повстанській ліриці, а не радянській версифікації. Підтвердженням може стати містичний вірш “Під тином ніч стара сидить...”. “Тінь Сквороди”, явившись ліричному героєві, репрезентує не так філософа-інтроверта, як гнівного старозавітного персонажа, котрий “комусь рукою потрясає”: “Пророки ложні, –

каже він, – / Косноязичать по Україні!”. У добу катастрофічних випробувань поет гідно сприймав власну долю й долю своїх сучасників: “Якщо вмрем, на могилах у нас / Виростуть прапори і багнети”. Але не все так просто. У написаному 1 лютого 1944 р. пейзажному вірші “На землю прокляту стократ...”, насиченому експресіоністськими дисонансами, образ старого вітряка “під небом рідним і чужим” (ремнісценція Шевченкового вислову “на нашій не своїй землі”) перетікає в образ ліричного героя, який, із тривогою вдивляючись на схід, переповнюється суперечливими емоціями, передчуттями-натяками: “Отак і я, мов той вітряк, / Стою один під небосхилом / І жду зі сходу, рідна, мила, / Тебе, розгнівана сестра!”.

У невеликій творчій спадщині В. Булаєнка збереглися вірші любовно-медитативної тональності. Порівнюючи себе з розмаїтим довкіллям, моральний максималіст, наділений надто критичною самооцінкою й сумнівами (“Може я і не маю права / По землі ходити, шалений. / Ні дружини у мене, ні слави, / Ні віршів, ні дітей біля мене”), міркує над майбутнім звітом за прожиті літа: “<...> А в ворота мої ввійде осінь – / Тільки чим я її зустріну?”. Поет спростував занижене очікування власним передчасно обірваним життям. Означена світлою тональністю тонко сублімована любовна лірика В. Булаєнка не потьмарена воєнними буднями (“Недосяжна, ночами омріяна, / У теплушках, в бою, на часах, / Принеси мені небо під віями / І осінню печаль в косах”), випробовувана вірністю (“Коли шляхи снігами замело...”), актуалізована в юнацьких фантазіях, що не завжди збігаються з реаліями, інспірують ненастанні пошуки й сумніви: “А я тебе шукаю й досі, / Та чи знайду?”. Кілька недатованих віршів виносять сердечні переживання поза межі війни, проймають легкою печаллю першої розлуки (“Журавлі мене скоро покличуть...”, “За синє море, щербаті гори...”, “Нагадує, дражнить, тривожить...”), пожвавлюють тропіку невишуканою предметною деталлю (“У товариша галстук позичу / І поїду на станцію знов”, “Часом в шумі і вирі людському / Я згадаю наше село, / Твій із зайчика сірий комір, / Карі очі і губ тепло”).

Попри невибагливу версифікацію, зосереджену переважно на двостопних, іноді – тристопних розмірах, точне-приблизне римування, В. Булаєнко зручно почувався в невимушеній метафориці, що була рідкістю в радянському віршуванні з публіцистичним дискурсом, декларативним пафосом, невластивим ліриці поета. Його посмертна збірка з’явилася 1958 р.

МАРІЯ ГАЛИЧ

Дебютна новелістична книжка “Друкарка” (1927) Марії Галич (19 серпня 1901 р. – 22 січня 1974 р.) складалася із творів, написаних у різні роки, тому була нерівною в стильовому й тематичному аспектах. Видання викликало переважно негативні оцінки Б. Коваленка (“В порядку самокритики”, “Плутаними стежками”) й А. Ключчі (“За 1928 рік”). Перший автор висловив своє невдоволення рецензією Докії Гуменної, назвавши її “подобострастієм” тому, що критик помітила в письменниці “майстра тонкого психологічного малюнка”, хоч не сприйняла “солодкавості” оповідного психологізму (“Життя й революція”. – 1927. – № 7). На підставі ідейно-

